

Pro Mentē Hrvatska

Maja Sočo

Pro Mentē Hrvatska mreža je udruga za mentalno zdravlje. Statut udruge i korištenje imena, te partnerstvo među dvjema mrežama, odobreno je od strane Upravnog odbora Pro Mentē Austrija, koja programe za zaštitu osoba s mentalnim poteškoćama provodi od 1960. godine.

Za sada mrežu čine tri udruge i četiri pojedinca kojima je namjera problematiku mentalnog zdravlja podići na razinu razumijevanja u javnosti, a ne pukog zagovaranja. Čvrstog smo uvjerenja da samo zagovaranje bez podloge u sustavnom pružanju usluga niti može biti kvalitetno, niti smije biti instrument rada samo po sebi ukoliko nije povezano s nekim pružateljem usluga. Upitno je koliko netko tko nije u direktnom kontaktu, tko ne zna priču od početka do kraja, može zagovarati klijenta, neovisno o izobrazbi.

Naime, već duže vremena postoje modeli financiranja udruge na način apliciranja po pojedinim resornim ministarstvima, ne obazirući se na činjenicu koje od udruge pružaju usluge osobama s mentalnim poteškoćama na svakodnevnoj razini. Na neki način a sagledavajući činjenice osnovana je mreža Pro Mentē čiji programski ciljevi su:

- promocija pozitivnog mentalnog zdravlja;
- prevencija institucionalizacije i de institucionalizacija osoba s mentalnim poteškoćama;
- promocija socijalne uključenosti osoba s mentalnim poteškoćama;
- javno zagovaranje pozitivnog mentalnog zdravlja i kvalitetne provedbe nacionalnih zakona, pod zakonskih akata, strategija i pravilnika iz domene socijalne skrbi, zdravstva, školstva i pravosuđa;
- potpora samoorganiziranju i samo zagovaranju osoba s mentalnim poteškoćama;
- potpora civilnom društvu kroz osnaživanje udruge osoba s mentalnim poteškoćama, na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini;
- međusektorska suradnja i informiranje, te afirmacija udruge za mentalno zdravlje u zemlji i inozemstvu.

Slijedom navedenog Statut i Etički kodeks Pro Mentē Hrvatska restriktivan je u smislu punopravnog članstva. Dakle punopravno članstvo može ostvariti:

- *Svaka lokalna, regionalna i nacionalna organizacija koja je aktivna na području mentalnog zdravlja, te u svom radu svakodnevno pruža usluge psihosocijalne skrbi;*
- *Ima status pravne osobe, posluje u skladu sa Zakonom i običajima Republike Hrvatske;*
- *Ima minimalno jednu stalno zaposlenu stručnu osobu na području psihosocijalnog tretmana (psiholog, defektolog, socijalni radnik, socijalni pedagog, psihijatar);*
- *Procedura prijema u članstvo sastoji se od pristupnice koja mora biti poslana na adresu udruge, uz koju je potrebno dostaviti Rješenje o registraciji Udruge, Statut udruge, Godišnje izvješće o radu, Program rada, te bilo koji drugi dokument koji ilustrira rad udruge.*
- *Pristupnica sa svom dokumentacijom biti će dostavljena Akreditacijskom odboru koji će donijeti preporuku o prijemu u članstvo u skladu s Pravilnikom i Etičkim kodeksom, te je prosljediti Upravnom odboru na usvajanje;*
- *Punopravni članovi udruge podliježu reviziji akreditacijskog odbora, a revizija će se provoditi jednom u dvije godine.*

Upravo zbog činjenice što postoji jako malo stručnjaka koji mogu na dnevnoj razini pružati usluge, neozbiljno je, a pomalo i van pameti optuživati psihijatere ili psihologe za nerad, tražiti od njih veće zalaganje, dati im još veći broj pacijenata i sl. Pod kojim uvjetima i na koji način možemo očekivati više no što se trenutno pruža, posebice s aspekta usluga u zajednici koje gotovo da i ne postoje.

Glavne aktivnosti mreže u narednom razdoblju su:

- Razmjena informacija i iskustava uz programsko povezivanje;
- Kreiranje i provedba zajedničkih programa, kampanja i javnih inicijativa;
- Organiziranje medijskih praćenja rada članova mreže;
- Javno zagovaranje interesa i potreba osoba s mentalnim poteškoćama, te kampanja za povećanje akreditiranih stručnjaka koji mogu pružati psihosocijalni tretman;
- Partnerska suradnja s državnom i lokalnom upravom i samoupravom;
- Osnaživanje osoba s mentalnim poteškoćama putem programa neformalnog obrazovanja (seminara i radionica);
- Izgradnja kapaciteta inicijativa i organizacija civilnog društva osoba s mentalnim poteškoćama;
- Organizacija javnih rasprava, tribina i manifestacija;

- Međunarodna suradnja i razmjena iskustava, posebice kroz partnerstva druge djelatnosti koje obavlja sukladno Zakonu.

No prije mnogih navedenih aktivnosti, krenulo se u snažnu kampanju osnaživanja sektora mentalnog zdravlja na području ove regije. Sve veći pritisak na udruge članice mreže govori o potrebi sustavne skrbi i suradnje među svim relevantnim dionicima-udruge, ustanove, bolnice i sl. Neke od članica mreže imaju na dnevnoj razini preko 600 posjeta na web stranicu, što ilustrira potrebe, ali ne rješava probleme. Nama naprosto fali, nedostaje, manjka, tretmana na svim razinama.

I dok u drugim zemljama, koje, budimo iskreni, imaju jednako problema kao i mi, svi dionici rade kao jedan, mi dozvoljavamo sebi luksuz egocentrizma, zapinjanja noge, ljubomore, samoljublja i sl.

Da bismo shvatili o čemu se radi, možda bismo uvijek trebali imati na umu Deklaraciju Svjetske zdravstvene organizacije iz Alma Ate, 1974. godine, koja kaže: „Zdravlje nije puko nepostojanje bolesti, već stanje potpunog fizičkog, mentalnog, duhovnog i socijalnog blagostanja.“

Koliko smo svjesni što zapravo znači ova deklaracija i na koji način osigurati „...mentalno i socijalno blagostanje...“. Možemo li sve to postići ukoliko nema potpore i razumijevanja obitelji? Da, ALI... ukoliko u ovom trenutku jedan stručni suradnik mora 'servisirati' 800 djece, ukoliko jedan psihijatar ima normativ od 500 djece, tada je upitno može li s pojedinim djetetom odraditi više od „Dobar dan, kako si?“. Može li se rad bazirati samo na djeci koja otvoreno šalju 'signale' da im nešto nije po volji pa ih definiramo kao poremećaji u ponašanju ili bismo trebali obratiti pažnju i na djecu koja samozatajno sjede u zadnjoj klupi mirna, tiha i povučena s, uglavnom, visokim prosjekom ocjena ili pak na izuzetno darovitu djecu? Brine li tko o njima? Na sjednicama se priča isključivo i samo o problemima pa nam kao bljesak odjekne vijest da je dijete osvojilo prvo mjesto na olimpijadi iz fizike. A gdje smo bili dok se radilo? Zašto za škole čujemo samo kad se dogodi nešto negativno? Zašto smo toliko tromi prema medijima ili pak mediji prema nama? Jesmo li izgubili sustav vrijednosti u kojem, uz dužno poštovanje osobnosti svakog ponaosob, „Big Brother“ biva prva vijest u svim medijima, pa čak i onima koje plaćamo.

U cijeloj šumi informacija, uglavnom negativnih i senzacionalističkih, Interneta i socijalnih mreža, postoji jedna biljčica, DIJETE, tek iznikla koja bi, zamislite čuda, trebala

razlučiti sve, odvojiti pametno od nepametnog, dobro od zla, primjereno od neprimjerenog. Istom tom djetetu daje se 'hrpa' pisanih prava, a niti jedna pisana obveza.

Istoj toj djeci objašnjava se kako moraju misliti svojom glavom i izgrađivati svoje stavove, pa ih se brzopotezno kažnjava ukoliko se usude iznijeti isti taj stav na koji smo ga usmjeravali. Priznajte da se u ovoj šumi razno raznih kontradiktornih informacija ni vi sami ne bi snašli.

I dok mi lamentiramo tko je u pravu, tko u krivu i tko je bolji i pametniji, generacije djece nam odlaze u nepovrat samo zbog činjenice da se ne možemo dogovoriti. Pokušajmo se umrežiti, ne zbog EU, nego zbog naše djece, zbog njihovih roditelja i nastavnika, zbog stručnjaka..., pokušajmo se umrežiti radi sebe samih jer jedino tako možemo riješiti nagomilane probleme u društvu.

Adresa za kontakt:

Maja Sočo

Predsjednica Pro Mente Hrvatska

Pro Mente Hrvatska - Pro Mente Croatia

Mreža udruga za mentalno zdravlje

Puljanke 71

21000 Split

Tel/Phone-Fax:+385 (0)21 772936

www.promente-net.org;

e-mail: info@promente-net.org